

Toespraak

door de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, prof. dr. J.A. Bruijn

Herdenking Chris Baljé (1939-2019)

datum 19 november 2019

Vandaag gedenken wij Chris Baljé die op 2 oktober jongstleden overleed, een week voor zijn tachtigste verjaardag. Hij was bijna 10 jaar Griffier van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, van 1 juni 1993 tot 1 januari 2003.

Christiaan Laurens Baljé werd op 9 oktober 1939 geboren in Rotterdam. De lagere school en het gymnasium volgde hij eveneens in de havenstad. In 1961 begon hij aan de studie Moderne geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Utrecht, waar hij acht jaar later cum laude afstudeerde. Tijdens zijn studie was de heer Baljé assistent aan de universiteit en coördineerde hij de viering van het universiteitslustrum in 1966.

Zijn eerste functie als historicus kreeg Chris Baljé op het ministerie van Buitenlandse Zaken, als beleidsmedewerker bij de Directie Integratie Europa. Vanaf dat moment zou de eigentijdse Europese geschiedenis hem zijn leven lang blijven bezighouden, zowel professioneel als privé.

In 1972 stapte Chris Baljé over naar de Rijksuniversiteit Groningen om wetenschappelijk medewerker Eigentijdse geschiedenis te worden. Vier jaar later werd hij wetenschappelijk hoofdmedewerker van dezelfde opleiding. Van 1986 tot 1993 was de heer Baljé voorzitter en coördinator van de nieuwe interfacultaire opleiding 'Beleid en bestuur in internationale organisaties'.

Naast zijn werk aan de universiteit, was Chris Baljé bijna twintig jaar lid van Provinciale Staten van Groningen namens de VVD, van 1987 tot 1993 als fractievoorzitter. Begin jaren negentig was hij zelfs kandidaat voor de Eerste Kamer.

In 1993 maakte hij in zijn professionele carrière de overstap van wetenschap naar politiek toen hij waarnemend Griffier van de Eerste Kamer werd. Op 1 juni van hetzelfde jaar werd Chris Baljé door de Kamer tot de Griffier van de Eerste Kamer der Staten-Generaal benoemd. Dat zou hij blijven tot aan zijn pensioen, tien jaar later.

De heer Baljé was de twaalfde Griffier sinds de instelling van de Eerste Kamer in 1815. Toen hij begon was Herman Tjeenk Willink voorzitter en vervolgens Frits Korthals Altes. Gerrit Braks sprak tenslotte Baljé toe bij zijn afscheid in 2002.

De wetenschap en het onderwijs lieten hem nooit helemaal los. Hij was onder meer docent aan het Nederlands Instituut voor Internationale

datum 19 november 2019

blad 2

Betrekkingen Clingendael en bleef publiceren. 'IJveren voor jezelf' was zijn motto.

Ook als Griffier stelde hij leren en zich ontwikkelen centraal voor de ambtelijke organisatie én voor de Leden. Zo vormde hij de Griffie om tot LOEK: Lerende Organisatie Eerste Kamer. Doelstellingen waren verbetering van de interne communicatie, loopbaanontwikkeling en scholing. Medewerkers van de Griffie die met hem hebben gewerkt, kijken met warmte en waardering terug op die inzet.

Voor nieuwe Kamerleden ontwierp de heer Baljé een introductieprogramma. Daarnaast heeft de Eerste Kamer op zijn initiatief in 1996 besloten aparte begrotingsdebatten te voeren over de Europese Unie. Dat gebeurt nog altijd: het toen ingestelde Europadebat heet inmiddels Algemene Europese Beschouwingen. Ook nam hij het initiatief tot het Europees Bureau Eerste Kamer (EBEK) dat in juni 2001 werd ingesteld.

Het bureau ondersteunde de Kamerleden in hun taak en verantwoordelijkheid de ontwikkelingen in de Europese Unie kritisch te volgen en te controleren. Ook de website Europapoort.nl, die wij allemaal kennen, is er gekomen dankzij Chris Baljé. In de woorden van NRC: 'Hij voedde de Eerste Kamer met Europa'.

In 2003 werd Chris Baljé benoemd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau. Naast zijn werk in de wetenschap en politiek, was hij onder andere vicevoorzitter van de Europese Beweging Nederland, lid van de Raad voor het Openbaar Bestuur, voorzitter van de Stichting Binnenhofffestival en voorzitter bijzondere commissie Archieven van de Raad voor Cultuur.

Chris Baljé stond bekend als een joviale, goedlachse man, die van muziek en lezen hield, met een grote voorliefde voor Tolkien. Zijn huis in Groningen heette *Rivendell* en op zijn overlijdenskaart staat het eerste vers van het gedicht '*Bilbo's Last Song*'. Het hele gedicht luidt als volgt:

*Day is ended, dim my eyes,
But journey long before me lies.
Farewell, friends! I hear the call.
The ship's beside the stony wall.
Foam is white and waves are grey;
beyond the sunset leads my way.
Foam is salt, the wind is free;
I hear the rising of the sea.*

*Farewell, friends! The sails are set,
the wind is east, the moorings fret.
Shadows long before me lie,*

datum 19 november 2019

blad 3

*beneath the ever-bending sky,
but islands lie behind the Sun
that I shall raise ere all is done;
lands there are to west of West,
where night is quiet and sleep is rest.*

*Guided by the Lonely Star,
beyond the utmost harbour-bar,
I'll find the heavens fair and free,
and beaches of the Starlit Sea.
Ship my ship! I seek the West,
and fields and mountains ever blest.
Farewell to Middle-earth at last.
I see the star above my mast!*

Moge ons respect voor zijn persoon en zijn verdiensten voor de samenleving en de Nederlandse parlementaire democratie tot steun zijn voor zijn familie en vrienden.

Ik verzoek een ieder om een moment stilte in acht te nemen.